

การควบคุมภายใน

การควบคุมภายในเป็นกลไกที่สำคัญและเป็นเครื่องมือในการบริหารงานของผู้บริหารของธนาคาร ในการช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้งานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การควบคุมภายในยังเป็นการป้องกันและรักษาทรัพย์สินของหน่วยงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและช่วยให้การปฏิบัติงานในขั้นตอนต่างๆ เป็นไปอย่างถูกต้อง

ทั้งนี้ รายละเอียดของนโยบายควบคุมภายในมีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ที่สำคัญของการควบคุมภายใน แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านการดำเนินงาน (Operations Objectives) เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถบรรลุเป้าหมาย ทั้งด้านการดำเนินงาน ด้านการเงิน การใช้ทรัพยากร การดูแลรักษาทรัพย์สิน การป้องกัน หรือลดความผิดพลาดของธนาคาร ตลอดจนความเสียหาย การรั่วไหล การสิ้นเปลือง หรือการทุจริตในธนาคาร
- 2) ด้านการรายงาน (Reporting Objectives) เพื่อให้การรายงานทางการเงินและไม่ใช้การเงินที่ใช้ภายใน และภายนอกของธนาคารเชื่อถือได้ ทันเวลา โปร่งใส เป็นไปตามข้อกำหนดของธนาคาร
- 3) ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ (Compliance Objectives) เพื่อให้การดำเนินงาน เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับหรือมติคณะกรรมการของธนาคาร ตลอดจนข้อกำหนดอื่นของธนาคาร

2. ขอบเขต

นโยบายการควบคุมภายใน (Internal Control Policy) ใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำระบบการควบคุมภายในให้เหมาะสมกับ ลักษณะ ขนาด และความซับซ้อนของงานในความรับผิดชอบของทุกหน่วยงานภายในธนาคาร และมีการติดตาม ประเมินผล ปรับปรุงการควบคุมภายในให้เพียงพอและเหมาะสม รวมทั้งมีการปฏิบัติตามอย่างต่อเนื่อง

3. เนื้อหาของนโยบาย

เพื่อให้การดำเนินงานของธนาคารสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ธนาคาร จึงกำหนดนโยบายการควบคุมภายใน ดังต่อไปนี้

- 1) มีระบบการควบคุมภายในที่ดีตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561 กำหนดให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง และตามแนวทางมาตรฐานสากล COSO 2013
- 2) กำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบ และขอบเขตอำนาจอนุมัติที่ชัดเจน (Delegation of Duties) ซึ่งรวมถึงการจัดทำกรมหมายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเป็นลายลักษณ์อักษรและระบบการควบคุมดูแล (Monitoring System) ที่เหมาะสมเพียงพอ
- 3) ให้มีกลไกการตรวจสอบและถ่วงดุลอย่างเหมาะสม (Check and Balance) โดยมีกระบวนการในการตรวจทานความถูกต้อง ครบถ้วนในแต่ละขั้นตอนและกระบวนการปฏิบัติงานที่สำคัญ การควบคุม กำกับ และตรวจสอบ (Three Lines of Defense) ที่มีประสิทธิภาพ และมีการทบทวนความเหมาะสมของกลไกการตรวจสอบและถ่วงดุล รวมถึงการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างสม่าเสมอ
- 4) จัดให้หน่วยงานที่ทำหน้าที่ควบคุมและหน่วยงานปฏิบัติการ มีทรัพยากรและพนักงานที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ รวมทั้งหัวหน้าของหน่วยงานที่ทำหน้าที่ควบคุม มีตำแหน่งหรือสถานภาพในองค์กรที่สูงเพียงพอให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบและถ่วงดุลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5) มีระบบการรายงานการปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไปตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับมาตรฐาน และแนวปฏิบัติต่างๆ ของธนาคาร ระเบียบ หรือข้อบังคับภายในของธนาคาร ซึ่งได้รับการรายงานจากหน่วยงานกำกับดูแลภายในและภายนอกของธนาคาร เพื่อให้ผู้บริหารระดับสูงสามารถติดตามหรือแก้ไข เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายหรือผลกระทบต่อธนาคาร

6) มีการควบคุมดูแลการจัดทำและบันทึกบัญชี (Accounting and Record Keeping) สำหรับทุกกิจกรรมของธนาคารและมีการจัดทำและเก็บรักษาบัญชีและเอกสารที่เกี่ยวข้องรวมทั้งมีระบบรายงานทางบัญชีและการเงิน

7) มีการดูแลป้องกันทรัพย์สิน (Safeguarding Asset) โดยมีระบบควบคุมที่เพียงพอและเหมาะสมในการป้องกันพื้นที่และทรัพย์สินของธนาคารรวมถึงสิทธิ์ในการเข้าถึงพื้นที่ที่สำคัญ

8) ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายการบูรณาการ ธรรมาภิบาล การบริหารความเสี่ยง และการกำกับปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย (Integrated Governance Risk and Compliance Policy)

9) สร้างวัฒนธรรมองค์กรในการดำรงไว้ซึ่งระบบการควบคุมภายในและเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติที่ดีแก่ผู้ปฏิบัติงานทุกคน

4. ระบบการควบคุมภายใน

ธนาคารได้นำหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับ หน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561 เพื่อให้ธนาคารจัดให้มีการควบคุมภายใน เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ.2561 รวมถึงหลักเกณฑ์ของธปท. เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมภายใน รวมถึงได้กำหนดให้มีการกำกับดูแล และติดตามอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มั่นใจว่าการดำเนินงานของธนาคารจะบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การรายงานข้อมูลทางการเงิน และการดำเนินงานมีความน่าเชื่อถือ และการปฏิบัติงานเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งป้องกันมิให้เกิดการกระทำอันอาจเกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินและชื่อเสียงของธนาคาร

5. โครงสร้างการควบคุมภายใน

1) นโยบายการควบคุมภายใน คณะกรรมการธนาคาร เป็นผู้มีอำนาจอนุมัตินโยบายการควบคุมภายใน เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำระบบการควบคุมภายในให้เหมาะสมกับ ลักษณะ ขนาด และความซับซ้อนของงานในความรับผิดชอบของทุกหน่วยงานภายในธนาคาร และมีการติดตาม ประเมินผล ปรับปรุงการควบคุมภายในให้เพียงพอและเหมาะสม รวมทั้งมีการปฏิบัติตามอย่างต่อเนื่อง

2) คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมภายใน บทบาทหน้าที่ของคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมภายใน และดูแลให้ระบบควบคุมภายในมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผลดังนี้

2.1 คณะอนุกรรมการจัดการ ประกอบด้วยผู้บริหารระดับสูงทุกสายงานและกลุ่มงานเป็นคณะอนุกรรมการ โดยร่วมติดตามและกำกับดูแลการประเมินผลการควบคุมภายใน เพื่อให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์การปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานรัฐ พ.ศ. 2561

2.2 คณะอนุกรรมการกำกับความเสี่ยง มีหน้าที่พิจารณาและทบทวนความเพียงพอเหมาะสมของระบบการ ควบคุมภายใน นโยบายและแผนงานด้านการควบคุมภายใน รวมถึงกำกับดูแล ติดตามผลการดำเนินงาน และให้ความเห็นหรือข้อเสนอแนะ เพื่อให้สอดคล้องตามมาตรฐานการควบคุมภายใน

2.3 คณะอนุกรรมการตรวจสอบ มีบทบาทหน้าที่ในการพิจารณาแต่งตั้งผู้สอบบัญชี เพื่อเสนอ คณะกรรมการธนาคาร สอบทานอนุมัติกฎบัตร จรรยาบรรณของฝ่ายตรวจสอบภายใน แผนการตรวจสอบและกำกับ ประสิทธิภาพ การทำงานของหน่วยงานตรวจสอบภายใน รวมทั้งติดตามการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน อย่างเป็นอิสระ นอกจากนี้ ธนาคารมีการมอบหมายให้ผู้บริหารในทุกระดับของธนาคาร มีส่วนร่วมและรับผิดชอบ ในการดำเนินการตามกระบวนการควบคุมภายในของหน่วยงานในธนาคาร โดยผู้บริหารระดับสูงเป็นผู้ติดตาม ประเมินผล การควบคุมความเสี่ยงด้วยตนเอง ผ่านเครื่องมือ RCSA (Risk Control Self-Assessment) โดยการ สอบทานเพื่อประเมินความเพียงพอและประสิทธิผลของระบบการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยงของงาน ในความรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดความมั่นใจได้อย่างสมเหตุสมผลว่าสามารถที่จะดำเนินงานได้สำเร็จตามเป้าหมายและ วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพอยู่เสมอ รวมถึง ธนาคารกำหนดให้มีการแต่งตั้งตัวแทนจากหน่วยงาน ต่างๆ ภายในองค์กร (Risk Internal Control-Compliance-Officer: RIC Officer) เป็นผู้รับผิดชอบในการประสาน งานความเสี่ยง ประเมินระบบการควบคุมภายใน และการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ รวมทั้งเผยแพร่ความรู้ที่เกี่ยวข้องแก่ พนักงานการมีส่วนร่วมถือเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารจัดการความเสี่ยงภายในองค์กรด้านการปฏิบัติงานอีกด้วย